

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **M. P.**, zast. JUDr. Boleslavem Pospíšilem, advokátem, se sídlem Malinovského náměstí 4, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti JUDr. Boleslava Pospíšila, advokáta proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 2. 2011, č. j. 16 Ad 90/2010 - 127,

takto:

I. Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 2. 2011, č. j. 16 Ad 90/2010 - 127, **se zrušuje.**

II. Řízení o uložení pořádkové pokuty **se zastavuje.**

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobou ze dne 26. 5. 2009 se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalované ze dne 24. 3. 2009, č. X, kterým byla zamítnuta její žádost o poskytnutí zvláštního příspěvku k důchodu podle § 5 odst. 2 zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Krajský soud v Plzni přípisem ze dne 13. 1. 2011, č. j. 16 Ad 90/2010 - 126, žalobkyni prostřednictvím jejího právního zástupce vyzval, aby po prostudování

přiloženého vyjádření žalované sdělila, zda trvá na podané žalobě, a předložila soudu originál vojenské knížky série E evid. č. X svého manžela A. P. Současně žalobkyni vyzval, aby sdělila, zda jí bylo doručeno potvrzení Ministerstva obrany ze dne 14. 10. 1997, na základě jakých skutečností bylo vydáno, a zda žalobkyně jednala s Ministerstvem obrany o rozdílných skutečnostech uvedených v předmětném potvrzení a ve vojenské knížce ohledně doby výkonu služby A. P. u pomocných technických praporů. K tomu stanovil soud zástupci žalobkyně lhůtu tří týdnů a poučil jej, že v případě nedodržení této lhůty mu může být uložena pořádková pokuta až do výše 50 000 Kč podle § 44 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Krajský soud v Plzni poté usnesením ze dne 18. 2. 2011, č. j. 16 Ad 90/2010 - 127, uložil zástupci žalobkyně JUDr. Boleslavu Pospíšilovi, advokátovi pořádkovou pokutu ve výši 2000 Kč a stanovil, že je povinen tuto částku zaplatit do dvou týdnů od právní moci tohoto usnesení na účet krajského soudu. V odůvodnění uvedl, že zástupci žalobkyně bylo zasláno vyjádření žalované s výše citovanou výzvou obsahující poučení o možnosti uložit pořádkovou pokutu. Podle doručenky byla tato výzva dne 18. 1. 2011 vložena zástupci žalobkyně do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky a lhůta ke splnění výzvou požadovaných skutečností marně uplynula dnem 8. 2. 2011. Do dne vydání usnesení však zástupce žalobkyně na uvedenou výzvu žádným způsobem nereagoval, ani nepožádal o prodloužení stanovené lhůty, a to přes poučení o možnosti uložení pořádkové pokuty. Proto soud postupoval podle § 44 odst. 1 a 2 s. ř. s. a uložil mu pořádkovou pokutu ve výši 2000 Kč. Za situace, kdy pořádkovou pokutu lze ukládat opakovaně do výše 50 000 Kč, považoval soud částku 2000 Kč při uložení prvé pokuty za nesplnění výzvy soudu za postačující a předpokládal, že splní svůj účel. Lhůtu stanovenou k zaplacení uložené pokuty považoval soud za přiměřenou.

Proti tomuto usnesení podal JUDr. Boleslav Pospíšil, advokát (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost. Namítal, že mu soud ke splnění výzvy stanovil nepřiměřeně krátkou lhůtu za situace, kdy jeho klientka - starší paní, na jejíž součinnosti záviselo splnění jeho povinnosti, bydlí daleko od jeho sídla a komunikaci s ní je nutno vést na dálku, zejména prostřednictvím pošty. Stěžovatel reagoval na výzvu soudu bezprostředně poté, kdy od klientky obdržel kopii vojenské knížky, a to dne 19. 2. 2011, tedy dříve, než obdržel napadené usnesení. O prodloužení lhůty nežádal, neboť doručení kopie vojenské knížky očekával každým dnem - tedy dříve, než by se krajský soud mohl k jeho případné žádosti o prodloužení lhůty vyjádřit. Podotkl, že ke zdržení došlo také proto, že se jeho klientka marně pokoušela kopii vojenské knížky úředně ověřit, neboť měla obavu dát originál z ruky. Stěžovatel považoval za rozporné s principy právního státu rozhodnutí, které trestá někoho za jednání jiné osoby, které nemohl nijak bezprostředně ovlivnit, kdy se navíc jednalo o záležitost, jejíž vyřízení nebylo úplně jednoduché. Uzavřel, že krajský soud postupoval nesprávně, pokud jej zavázal v nepřiměřeně krátké lhůtě ke splnění povinnosti, která nezávisela pouze na jeho vůli, nevzal v úvahu skutečnosti zřejmé ze spisu - vzdálenost jeho sídla od bydliště klientky, její věk, obtížnější komunikaci a v neposlední řadě prodlevu s doručováním prostřednictvím pošty. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal při tom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by

musel přihlédnout z úřední povinnosti. Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.* Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.*

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že předmětná výzva byla stěžovateli doručena dne 18. 1. 2011. Dne 18. 2. 2011 bylo vydáno napadené usnesení a dne 21. 2. 2011 bylo odesláno stěžovateli. Dne 22. 2. 2011 byla krajskému soudu doručena reakce stěžovatele na uvedenou výzvu, podaná prostřednictvím držitele poštovní licence dne 21. 2. 2011. Dne 23. 2. 2011 bylo napadené usnesení doručeno stěžovateli.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu posoudil Nejvyšší správní soud jednotlivé námitky stěžovatele a shledal, že kasační stížnost je důvodná.

Podle § 44 odst. 1 s. ř. s. *tomu, kdo neuposlechne výzvy soudu nebo učiní urážlivé podání či přednes, může být usnesením uložena jako pořádkové opatření pořádková pokuta do výše 50 000 Kč, která je příjmem státního rozpočtu. Pokuta může být uložena i opakovaně a může být na odůvodněnou žádost podanou do právní moci rozhodnutí, jímž se řízení končí, usnesením zčásti nebo zcela prominuta.*

V projednávané věci dospěl krajský soud k závěru, že stěžovatel neuposlechl jeho výzvy obsažené v přípisu ze dne 13. 1. 2011, a proto přistoupil soud k uložení pořádkové pokuty. Podle názoru Nejvyššího správního soudu však podmínky pro uložení pořádkové pokuty v daném případě naplněny nebyly.

Nejvyšší správní soud především shledal, že hlavním účelem výzvy bylo, aby se krajský soud mohl seznámit s originálem vojenské knížky manžela žalobkyně A. P., kterou měla ve své dispozici právě žalobkyně. Ostatně k posouzení obsahu této vojenské knížky byl krajský soud zavázán také právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným ve zrušujícím rozsudku ze dne 24. 11. 2010, č. j. 4 Ads 77/2010 - 109.

Požadoval-li krajský soud předložení vojenské knížky, kterou měla s nejvyšší pravděpodobností u sebe žalobkyně, měl svou výzvu současně adresovat také žalobkyni, jak mu ukládá ustanovení § 42 odst. 2 věta druhá s. ř. s., podle něhož má-li účastník řízení něco osobně vykonat (zde předložit vojenskou knížku svého manžela), doručuje se výzva také jemu. Krajský soud, vědom si vzdálenosti místa bydliště žalobkyně a sídla stěžovatele, tedy zvolil velmi komplikovaný způsob, jak si opatřit potřebný důkazní prostředek.

Stěžovateli lze přisvědčit, že splnění povinnosti uložené soudem nezáviselo výlučně na jeho vůli, ale právě na vůli žalobkyně, která vojenskou knížkou disponovala. I další okolnosti uváděné stěžovatelem byly soudu známy a měly být zohledněny. Jedná se zejména o věk žalobkyně, od kterého se odvíjí vyšší časové nároky na vzájemnou komunikaci mezi žalobkyní a stěžovatelem ještě dále umocněné vzdáleností a prodlevou při komunikaci prostřednictvím pošty v situaci, kdy modernější způsoby vzájemného dorozumívání není možné použít.

Nejvyšší správní soud nepřehlédl skutečnost, že stěžovatel zůstal zcela nečinný, ačkoliv mohl bezprostředně po obdržení výzvy výše popsané okolnosti soudu připomenout, a předem tak omluvit případné zmeškání lhůty. Toto pochybení stěžovatele však podle názoru Nejvyššího správního soudu nedosahuje takové intenzity, aby odůvodňovalo uložení pořádkové pokuty. Tento závěr platí tím spíše za situace, kdy stěžovatel po obdržení podkladů od žalobkyně okamžitě na výzvu soudu reagoval a učinil tak dříve, než mu bylo rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty doručeno.

Stěžovatel zcela správně podotkl, že nikdo by neměl být trestán za jednání jiné osoby, které nemohl bezprostředně ovlivnit. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že krajský soud pochybil, pokud uložil stěžovateli pořádkovou pokutu za neuposlechnutí výzvy, při jejíž formulaci soud dostatečně nezohlednil popsané okolnosti případu. Nejvyšší správní soud tedy shledal, že nebyly splněny materiální podmínky pro uložení pořádkové pokuty.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, *„[j]estliže Nejvyšší správní soud dojde k závěru, že vzhledem k nesplnění materiálních podmínek pro uložení pořádkové pokuty neměl krajský soud řízení o jejím uložení vůbec zahajovat, zastaví současně se zrušením napadeného usnesení krajského soudu i řízení o uložení pořádkové pokuty (§ 110 odst. 1 s. ř. s.)“* [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2005, č. j. 3 Ads 57/2003 - 79, www.nssoud.cz].

Nejvyšší správní soud proto napadené usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 2. 2011, č. j. 16 Ad 90/2010 - 127, zrušil a řízení o uložení pořádkové pokuty zastavil.

O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť řízení bylo zastaveno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2011

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu